

เพราะความจน แต่ไม่จําแนง สู้ฟ้าหลังฝน คนห้วยม่วง ห้วยม่วง: เส้นทางชีวิตจากความหวังสู่ความมั่นคง

เรื่อง : ศักยะ ตั้งอยู่

เรียบเรียง : อัมพร ประไพรินทร์

‘ห้วยม่วง’ คือหนึ่งในชุมชนชายเขาใกล้ดอยอินทนนท์ ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นเพียงผืนดินรกร้างว่างเปล่า แต่ด้วยความมุ่งมั่นของผู้คนที่ต้องการสร้างชีวิตใหม่ พวกเขาได้บุกเบิกและพัฒนาแผ่นดินผืนนั้นให้กลายเป็นพื้นที่ทำกิน และสร้างอาชีพการเกษตรอย่างมั่นคง อย่างไรก็ตาม ความหวังนั้นเคยเกือบพังทลายลง เมื่อคำสั่งศาลตัดสินสิทธิ์การใช้ที่ดินที่ชาวบ้านดูแลมาตลอดหลายปี แต่ชุมชนห้วยม่วงไม่ยอมแพ้ พวกเขาจึงลุกขึ้นสู้ ผ่านการเข้าร่วม “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” (P-MOVE) เพื่อเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมในที่ดินและที่อยู่อาศัย วันนี้ ชุมชนห้วยม่วง ตําบลสบเตี๊ยะ อําเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ กำลังเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้ง บนพื้นฐานของความมั่นคงในสิทธิและความหวังที่กลับคืนมา

บทเริ่มต้นของการต่อสู้: จากป่ารกร้างสู่ความหวังของชุมชนห้วยม่วง

ในปี 2545 ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งในชุมชนห้วยม่วง มองเห็นถึงปัญหาจากพื้นที่ป่ารกร้างทางทิศเหนือของหมู่บ้าน ที่มักเกิดไฟไหม้ในช่วงฤดูแล้ง และลูกกลามเข้ามาในเขตชุมชนเป็นประจำ เพื่อป้องกันไฟป่าและสร้างโอกาสให้กับผู้ไร้ที่ดินทำกิน พวกเขาจึงร่วมกันบุกเบิกพื้นที่ดังกล่าว แบ่งสรรที่ดินให้ครอบครัวละ 2-3 งาน พร้อมวางแผนคิดให้เป็น “แนวกันไฟ” ที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนห้วยม่วง

กินข้าวล้อมวงหน้าศาลาอาญาเชียงใหม่

การใช้ประโยชน์จากพื้นที่จึงนำไปสู่การจัดตั้ง “ชุมชนห้วยม่วง” ด้วยความร่วมมือร่วมใจ และตั้งอยู่บนเจตนาดีเพื่อดูแลทั้งทรัพยากรและคนในชุมชน จนกระทั่งในปี 2554 มีความพยายามรังวัดพื้นที่โดยอ้างการสืบทอดมรดก และนำไปสู่การขายที่ดินให้กับนายทุน ชาวบ้านไม่เห็นด้วยและร่วมกันคัดค้าน แต่กลับกลายเป็นว่าหลายคนต้องตกเป็นจำเลยในคดีทั้งอาญาและแพ่ง ตลอด 9 ปีแห่งการต่อสู้พวกเขายื่นหนังสือร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐ เข้าร่วมขบวนการเรียกร้องความเป็นธรรม และไม่เคยยอมจําแนง จนกระทั่งวันที่ 30 มกราคม 2563 ศาลมีคำสั่งให้ชาวบ้านต้องออกจากพื้นที่ รื้อถอนบ้านเรือน และชดใช้ค่าเสียหายให้กับโจทก์ ความเสียดายในวันนั้น แทนที่คำพูดใดๆ ของชาวบ้านทั้ง 32 คน ไม่มีใครเอ่ยอะไรออกมา เพราะใจล้วนเต็มไปด้วยคำถามว่า... จะก้าวต่อไปอย่างไร?

ภาพการรื้อบ้านที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเดิม
หลังจากได้รับหมายศาลให้รื้อย้ายและชดเชยค่าเสียหาย

“บางคนเช่าบ้านเก่าในหมู่บ้านที่เจ้าของย้าย
ออกไป เหลือมุมมองตัวเองไม่อยากจะรบกวนพ่อแม่ ที่
น้องแต่ละคนก็มีฐานะยากจน ครอบครัวมีภาระ
เหมือนๆ กัน ถ้าย้ายไปอยู่ด้วยก็ยังไม่อยู่ ยังมีเวลาอีก
หลายวันคงพอมีหนทาง แต่ก็ยังคิดเรื่องจะไปนอน
ไหน อยู่กินยังไง จะพึ่งใครได้บ้าง ใครพอที่จะช่วยเรา
ได้บ้าง เราจะใช้ชีวิตอยู่ถึงพรุ่งนี้ไหม เคยเอาขวดยาฆ่า
แมลงมานั่งมองกับภรรยา จะอยู่แค่ตรงนี้ หรือสู้ต่อ
เพื่อให้ถึงวันพรุ่งนี้”

ก้าวต่อ...สู่ที่ดินแห่งความหวังของชุมชนห้วยม่วง

แม้ต้องเผชิญคำพิพากษาให้รื้อถอนบ้านเรือนและออกจากพื้นที่เดิม ชาวชุมชนห้วยม่วงยังไม่ยอมแพ้ พวกเขาพร้อมกันยื่นขอรับงบประมาณจากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ไร่หรือ ต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. และเดินทางไปต่อสู้อย่างไม่ลดละ โดยเข้าร่วมกับ สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.) และ ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-Move) เพื่อเรียกร้องสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

ในช่วงเวลานั้น สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (บจธ.) ได้ก่อตั้งขึ้น และกลายเป็นความหวังใหม่ของชุมชน ชาวห้วยม่วงจึงยื่นขอการสนับสนุนเพื่อจัดหาและจัดซื้อที่ดินสำหรับสร้างชุมชนใหม่ แต่ว่าหนทางไม่ย่ำง่ายหวังเนื่องด้วยราคาที่ดินที่สูง เนื้อที่ไม่เพียงพอ บางแปลงก็แห้งแล้ง ไม่เหมาะแก่การทำกิน แต่พวกเขาไม่ย่อท้อจนกระทั่งพบพื้นที่สวนลำไยขนาด 36 ไร่เศษ ในหมู่บ้านห้วยม่วง ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเหมาะสมทั้งด้านทำเลและการอยู่อาศัย

ซื้อขายที่ดินร่วมกับ เจ้าของที่ดิน
สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (บจธ.)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการยังติดขัดจำกัดตามระเบียบของ บจธ. ที่กำหนดให้ผู้ขอรับสิทธิ์ต้องรวมกลุ่มในรูปแบบนิติบุคคล เช่น วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นความท้าทายใหม่สำหรับชุมชนที่ไม่เคยดำเนินการเรื่อง การรวมกลุ่มมาก่อน แต่ด้วยความมุ่งมั่นที่จะไปต่อ ชาวบ้านจึงรวมตัวกันก่อตั้ง “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยม่วง” เพื่อเป็นองค์กรรองรับการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนในอนาคต

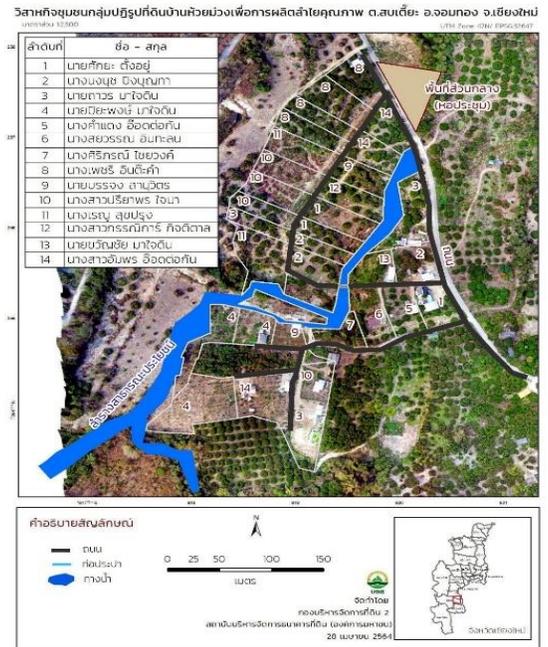
ในที่สุดการเจรจากับเจ้าของที่ดินจึงเริ่มต้นขึ้นผ่าน บจธ. และนำไปสู่การตกลงซื้อขาย พร้อมลงนามในสัญญาอย่างเป็นทางการในเดือนตุลาคม 2563

“พอเราจัดตั้งกลุ่มได้ซื้อที่ดินมาได้ เหมือนเปิดโอกาส เหมือนฟ้าเปิดทาง มรสุมเริ่มผ่านพ้นไป การต่อ ยอดไปสู่การทำโครงการบ้านมั่นคง สมาชิกเริ่มมองหาเป้าหมายและความหมายของชีวิต การดิ้นรนต่อสู้ไม่ได้สูญเปล่า”

จัดผัง จัดแปลง จัดประโยชน์ จุดเริ่มต้นของชีวิตใหม่

หลังการทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินเป็นไปด้วยดี เจ้าของที่ดินได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเริ่มเข้าพื้นที่เพื่อจัดสรรและใช้ประโยชน์ พื้นที่กว่า 36 ไร่ ถูกแบ่งปันให้สมาชิก 14 ครอบครัว เพื่อใช้เป็นทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน ขนาดเฉลี่ย 2-3 ไร่ต่อครัวเรือน ตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละราย

โจทย์สำคัญที่ได้รับต่อไป คือ การพัฒนาที่อยู่อาศัยควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชนห้วยม่วงจึงริเริ่มโครงการบ้านมั่นคงชนบท เพื่อตอบโจทย์สำคัญให้ทุกครอบครัวได้มี “บ้าน” ที่มั่นคง พร้อมชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งในช่วงเดียวกัน บจธ. ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่อำเภอจอมทอง อาทิ เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชน ประมงอำเภอ และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาชุมชนในระยะยาว เสริมสร้างฐานเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนให้แก่สมาชิกในชุมชน

ภาพแสดงพื้นที่ชุมชนห้วยม่วงและสมาชิกในโครงการ

“ช่วงแรกเราลงมือช่วยกันวางท่อประปา เพื่อต่อเข้ามาในที่ดินแต่ละแปลงที่ตนเองจับฉลากได้ น้ำประปาที่ต่อเข้าเป็นน้ำดิบที่ส่งผ่านไปยังประปาหมู่บ้าน โดยยังไม่ผ่านการกรอง เรายินดีใช้น้ำดิบที่ไม่ผ่านการกรอง ยังดีกว่าไม่มีน้ำใช้เลย ไฟฟ้าเราก็อาศัยไฟจากสวนข้างๆ ต่อพ่วงกันไปใช้แต่ละหลังตามอัตภาพ”

บ้านมั่นคง...รากฐานของชีวิตใหม่ชุมชนห้วยม่วง

โครงการบ้านมั่นคงชนบทชุมชนห้วยม่วง ได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2563 หลังจากมีการจัดสรรแบ่งแปลงที่ดินแล้ว สมาชิกชุมชนร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนพื้นที่สวนลำไยที่ถูกปล่อยให้ทิ้งให้เป็นพื้นที่สำหรับอยู่อาศัยทำกินและมีเส้นทางสัญจรเข้าแปลงตนเอง จำนวน 3 เส้นทางหลัก รวม 550 เมตร เพื่อเป็นเส้นทางที่จะเชื่อมโยงพี่น้องเข้าด้วยกัน และเป็นเส้นทางในการเข้าไปพัฒนาที่อยู่อาศัย

การดำเนินพัฒนาเส้นทางภายในพื้นที่แปลงชุมชนห้วยม่วง หลังจากได้รับการอนุมัติโครงการบ้านมั่นคงชนบท

บ้านใหม่จำนวน 14 หลังเริ่มก่อสร้างขึ้นอีกครั้ง หลังจากที่เคยถูกไถรื้อในช่วงการบุกเบิก สมาชิกแต่ละรายได้ออกแบบบ้านตามความต้องการและวิถีชีวิตของตนเอง เช่น ผู้สูงอายุเลือกบ้านชั้นเดียวสโตนโมเดิร์น ไม่มีบันได เพื่อความสะดวกในการใช้ชีวิต ขณะที่บางหลังเลือกแบบยกพื้นสูง มีใต้ถุนโล่ง โปร่งสบาย เหมาะสำหรับครอบครัววัยทำงาน บ้านแต่ละหลังออกแบบให้ใช้งานได้จริง มีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ภายในอย่างเป็นระเบียบ ติดตั้งประตู-หน้าต่างที่แข็งแรง ปลอดภัย สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน

บ้านนางเรณู สุขปรุ่ง ผู้สูงอายุในโครงการบ้านมั่นคงชุมชนบทชุมชนห้วยม่วง

“มันเป็นความภาคภูมิใจ จากที่วันหนึ่งเป็นคนไม่มีที่อยู่อาศัย แต่ในวันนี้ได้มาออกแบบบ้านเอง ลงมือทำเองด้วย ทราบทุกเม็ด อัฐุก่อน หลังคาทุกแผ่น ได้หยิบจับเอามาประกอบเป็นบ้าน ร่วมกับความซุซที่ได้ทำกับมือ ความตั้งใจของเราไม่สูญเปล่า นอนโรงแรมอาจจะหรูหรา แต่นอนที่บ้านเราสุขใจมากกว่า”

จากอดีตที่กระจัดกระจาย สู่ชุมชนใหม่ที่แข็งแรงและน่าอยู่

สภาพแวดล้อมของชุมชนเดิมสะท้อนปัญหาหลายด้านอย่างชัดเจน บ้านเรือนตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจายต่างคนต่างอยู่ ระบบสาธารณูปโภคไม่พร้อม ไฟฟ้า และประปาต้องต่อพ่วงจากบ้านข้างเคียง พื้นที่ทำกินเพียง 2-3 งานก็ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และยังคงเผชิญปัญหาสังคม ทั้งการลักขโมยและการขาดความเป็นปึกแผ่นร่วมกัน แม้จะเป็นพื้นที่ที่เริ่มต้นจากการบุกเบิกด้วยความหวัง แต่กลับไม่อาจหล่อเลี้ยงคุณภาพชีวิตให้สมดังฝัน ภาพเหล่านี้คือแรงผลักดันที่ทำให้เกิด โครงการบ้านมั่นคงชุมชนห้วยม่วง เพื่อออกแบบ "สังคมใหม่" ที่ไม่ใช่เพียงแคบ้านเรือน แต่เป็นชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างกันที่ดีกว่าเดิม

การจัดตั้งองค์กรชุมชนได้กลายเป็นกลไกกลางที่รวมพลังของสมาชิกทุกคน ร่วมกันออกแบบการจัดสรรพื้นที่ให้เหมาะแก่การอยู่อาศัยและทำกิน พร้อมวางแผนพัฒนาสาธารณูปโภคอย่างถนน ไฟฟ้า และประปา เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงบริการพื้นฐานอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ยังมีการจัดพื้นที่ส่วนกลางไว้สำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน กิจกรรมร่วมของชุมชน รวมถึงแผนสร้างศาลาเรียนรู้ และการปลูกพืช เช่น ไม้ กัญชง ไม้ผล และไม้ดอก เพื่อการแบ่งปันในระยะยาว

ภาพของความเปลี่ยนแปลงเริ่มชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตโควิด-19 คนในชุมชนห้วยม่วงไม่ทอดทิ้งกัน จนกลายเป็นบททดสอบความเข้มแข็ง ความสามัคคีของคนในชุมชน การแบ่งปันจนเจือพืชผักเพื่อใช้ในการยังชีพ การช่วยเหลือสมาชิกที่ติดเชื้อหรือถูกกักตัว รวมถึงการปรับเงินออมกลุ่มที่เคยเตรียมไว้เช่าที่ดินจาก บจธ.

ถูกปรับมาเป็นกองทุนฉุกเฉินสำหรับกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพและบรรเทาความเดือดร้อนจนทำให้ฝ่าวิกฤตในช่วงนั้นมาได้ ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า "เมื่อสังคมดี ย่อมส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง"

ชุมชนห้วยม่วงจึงไม่ใช่แค่พื้นที่อยู่อาศัย แต่คือหลักฐานของความร่วมมือ ความหวัง และพลังของคนตัวเล็กๆ ที่ลุกขึ้นมาสร้างบ้าน สร้างสังคม และสร้างอนาคตร่วมกันอย่างยั่งยืน

การช่วยเหลือกันในพื้นที่ในช่วงการระบาด covid-19

ชุมชนมั่นคงด้วยการออมและการจัดการตนเอง

โครงการบ้านมั่นคงชุมชนห้วยม่วง ไม่เพียงแต่มีเป้าหมายในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับสมาชิกทุกคน แต่ยังเดินหน้าสร้าง “ความมั่นคงในชีวิต” ผ่านการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยม่วง ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการที่ดินและส่งเสริมการออมทรัพย์ภายในกลุ่ม

นับตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา สมาชิกทุกคนร่วมออมเงินไม่น้อยกว่า 100 บาทต่อเดือน เพื่อใช้เป็นทุนในการเช่าซื้อที่ดินจากสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (บจธ.) ในอัตราไร่ละ 172,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย 3% ซึ่งการ

การประชุมประจำเดือน ของชุมชนห้วยม่วง

ออมนี้ไม่เพียงสร้างวินัยทางการเงิน แต่ยังเป็นหลักประกันในความมั่นคงของที่ดินสำหรับทุกคน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยม่วง ปัจจุบัน มีเงินสะสม 55,000 บาท เพื่อเป็นเงินออมเพื่อสนับสนุนกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชน โดยเฉพาะการทำงานกับ ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-MOVE) พร้อมทั้งมีการบริหารกองทุนหมุนเวียน

สำหรับให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ด้วยอัตราดอกเบี้ย 3% ซึ่งรายได้จากดอกเบี้ยจะถูกนำกลับมาจัดสรรเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อดูแลช่วยเหลือสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือผู้เจ็บป่วย ผู้สูงอายุ หรือสมาชิกที่ประสบปัญหาขาดรายได้ เป็นต้น

ทั้งหมดนี้สะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของชุมชนห้วยม่วงที่ไม่เพียงแค่ “สร้างบ้าน” แต่กำลังสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เข้มแข็งจากรากฐานของความร่วมมือ ความรับผิดชอบ และการพึ่งพาตนเองอย่างแท้จริง

สร้างชีวิตใหม่ ผ่านการสร้างรายได้และอาชีพที่ยั่งยืน

ในอดีตสมาชิกชุมชนห้วยม่วงพยายามปลูกกล้วยในพื้นที่ของตนเอง แต่ด้วยสภาพดินที่ไม่เหมาะสม และขาดแคลนระบบสาธารณสุขโรคขั้นพื้นฐาน ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มค่ากับแรงที่ลงไป หลายคนจึงต้องหันไปรับจ้างทำสวนกล้วยแบบเช่าพื้นที่รายปี ลงทุนลงแรงเอง แต่ยังคงแบ่งรายได้ให้เจ้าของที่ดินถึง 30-50% ส่งผลให้ไม่มีโอกาสสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ แม้บางคนมีความฝันอยากเริ่มอาชีพใหม่ เช่น การปลูกพืชชนิดอื่น การเย็บผ้าฝ้าย ทอผ้า หรือทำผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง แต่กลับขาดเงินทุน ต้องพับเก็บความฝันไว้ และหันไปรับจ้างเย็บเป็นชิ้นเป็นตัวแทน

จุดเปลี่ยนสำคัญเริ่มขึ้นเมื่อชุมชนได้รับการจัดสรรที่ดิน พร้อมงบประมาณสนับสนุนจาก พอช. บวกกับสภาพพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้การสร้างรายได้และลดรายจ่ายเริ่มเป็นรูปธรรม สมาชิกได้เริ่มปลูกกล้วยอินทรีย์ปลอดสารเคมี และขยายการประกอบอาชีพตามความถนัดและความต้องการของตนเอง มีพื้นที่เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู เลี้ยงปลาตามใจชอบ เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน โดยมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาหนุนเสริมอย่างต่อเนื่อง อาทิ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สนับสนุนพันธุ์ปลา เมล็ดผักสวนครัว เพื่อปลูกเก็บขายสร้างรายได้ในครัวเรือน และใส่เดือนเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรแบบธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์จากมูลใส่เดือนและมูลสัตว์ใส่แปลงผัก และการผลิต

เพื่อจำหน่าย *ประมงอำเภอจอมทอง* สาธิตการทำอาหารปลา เพื่อลดต้นทุนการเลี้ยง บจธ. นำวิทยากรมาสอนการแปรรูป เช่น การทำกล้วยฉาบ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า *พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เชียงใหม่* เข้าพื้นที่เพื่อเตรียมฝึกอบรมให้ผู้สูงอายุและผู้พิการ เช่น การทำสบู่ น้ำยาล้างจาน *พัฒนาชุมชนอำเภอจอมทอง* สนับสนุนก้อนเห็ดนางฟ้าเพื่อบริโภคและขาย และ *กลุ่มสตรี จังหวัดลำพูน* ให้คำแนะนำเรื่องการรวมกลุ่มเย็บผ้า สร้างอาชีพจากฝีมือที่มีอยู่แล้ว

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ไม่เพียงลดรายจ่ายในครัวเรือน แต่ยังสามารถสร้างรายได้เสริมจากการขายพืชผัก ขายปุ๋ยจากมูลสัตว์ และผลิตภัณฑ์แปรรูป ชุมชนห้วยม่วงจึงก้าวสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไป บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง และการสนับสนุนอย่างมีเป้าหมาย

จากชุมชนไร้ระเบียบ สู่พื้นที่น่าอยู่ ด้วยพลังของการจัดการสิ่งแวดล้อม

ในอดีตชุมชนห้วยม่วงไม่มีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดความสกปรก รกรุงรัง และไม่เอื้อต่อสุขภาวะที่ดี แต่ปัจจุบันชุมชนได้ร่วมกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นำขยะใส่ถุงดำและนำไปทิ้งในจุดที่เทศบาลจัดเก็บอย่างเหมาะสม ทำให้สภาพแวดล้อมสะอาดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สุขอนามัยของชุมชนก็ดีขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมรณรงค์ให้สมาชิกแยกขยะรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำ กระดาษ และพลาสติก นำไปขายเพื่อสร้างรายได้เสริม พร้อมส่งเสริมแนวคิด “ขยะคือทรัพยากร” ที่สามารถหมุนเวียนใช้ใหม่ได้

พื้นที่ส่วนกลางของชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีแผนสร้างหอประชุมเป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับจัดกิจกรรม และเวทีการแลกเปลี่ยนของสมาชิก พร้อมการปลูกพืช ไม้ดอกเพื่อความสวยงาม ไม้ผลให้ร่มเงา รวมถึงปลูกกล้วยและไม้เป็นแนวรั้ว ซึ่งนอกจากจะช่วยสร้างความร่มรื่นแล้ว ยังนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนได้อีกด้วย

ในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชนห้วยม่วงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ป่าไม้ เทศบาลตำบลสบเตี๊ยะ และอำเภอจอมทอง จัดกิจกรรมแนวกันไฟทุกปี โดยมีการทำ “แนวชิงเผา ห้ามเผา” เพื่อป้องกันไฟป่าลุกลาม และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน ชุมชนยังเผชิญความเสี่ยงจากน้ำป่าทะลัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่สองฝั่งของลำห้วยในเขตตำบลสบเตี๊ยะและตำบลแม่สอย จึงได้เริ่มหารือและร่วมวางแผนป้องกันร่วมกับหลายหน่วยงาน ได้แก่ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (บจธ.) กรมป่าไม้ เทศบาลตำบลสบเตี๊ยะ เทศบาลตำบลแม่สอย กองพันพัฒนาอโยธยา และอำเภอจอมทอง เพื่อหาทางออกที่ยั่งยืนในการดูแลทรัพยากรน้ำและพื้นที่ต้นน้ำของชุมชน

ฟ้าหลังฝน : จากคำสั่งศาล ... สู่การเริ่มต้นที่งดงามของชุมชนห้วยม่วง

ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา นับจากวันที่ชาวบ้านได้รับคำสั่งศาลต้องรื้อถอนบ้าน ย้ายที่อยู่ทีนอน และเผชิญกับความไม่แน่นอนในชีวิต จุดเริ่มต้นที่เต็มไปด้วยคำถามว่า “เราจะไปต่ออย่างไร?” วันนี้ชุมชนห้วยม่วงได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า ‘ความหวังจะไม่จบลงเพียงเพราะคำสั่งศาล’

จากพื้นที่ที่ไม่มีความมั่นคง กลายเป็นพื้นที่ที่ชุมชนลุกขึ้นมาจัดการตนเอง ผ่านโครงการบ้านมั่นคงชนบท ที่ไม่ได้ให้เพียงแค่ “บ้าน” หากแต่เป็นโอกาสในการออกแบบชีวิตใหม่ที่สมาชิกมีส่วนร่วมตั้งแต่การออกแบบบ้าน

ก่อสร้าง วางระบบน้ำ ไฟ ถนน จนเกิดน้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก เป็นภาพของ “บ้านที่สร้างด้วยหัวใจและแรงกาย ร่วมกัน” งบประมาณที่หลายคนเคยมองว่าเป็นเพียงความหวังลมๆ แล้งๆ กลับกลายเป็นจริงได้ ด้วยพลังของความสามัคคีและความมุ่งมั่นของชุมชน ทุกหยาดเหงื่อที่เทลงไป คือ การปิดกั้นความฝันของคนห้วยม่วงให้แน่นมันอยู่บนผืนดินที่ได้รับการสนับสนุนจาก สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (บจธ.)

ดร.ธิตวิฐ อติศรีพันธุ์กุล รองเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี ฝ่ายการเมือง ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

ท้องฟ้า หลังฝนจากมม ชุมชนห้วยม่วง

วันนี้ พื้นที่แห่งนี้ไม่เพียงเป็นที่อยู่อาศัย แต่เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่อยู่อาศัยจากมือประชาชนเอง เป็นบทพิสูจน์ว่าแม้จุดเริ่มต้นจะมาจากความสูญเสีย แต่ปลายทางสามารถงอกงามได้ด้วยพลังของชุมชน คำสั่งศาลจึงไม่ใช่จุดสิ้นสุดของความฝัน หากแต่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางชีวิตใหม่ ที่คนห้วยม่วงร่วมกันเขียนขึ้นด้วยมือของตนเอง